

बिल्डरच्या अपहृत मुलाच्या सुटकेचा थरार;

२ कोटीची मागितली होती खंडणी; अपघात झाला अनु मिळाली तपासावी लिंक, ३ जणांना अटक

छत्रपती संभाजीनगर
(अटल संकेत प्रतिनिधी)

छत्रपती संभाजीनगर येथे मंगळवारी रात्री शहरातील नामांकित बिल्डरच्या मुलाचे २ कोटी रुपयांच्या खंडणीसाठी अपहरण केले होते. या प्रकरणातील तिघाना पोलिसांनी अटक केली असून मुलाची देखील सुखरूप सुटका करण्यात आली असल्याची माहिती समोर आली आहे.

मंगळवारी रात्रीच्या सुमारास ७ वर्षीय चैत्रन्य
सुनील तुपे हा बिल्डांसोबत घराबाहेर फिरत होता. याची काळ्या रांगाची चारचाकी तिथे आली आणि वडिलांच्या समोरच मुलाचे अपहरण केले. ही घटना मंगळवारी रात्री घडली होती. अपहरणाचा प्रकार सीरीटीव्हीमध्ये देखील कैद झाला आहे. याची अपहरणक्यांनी मुलाची सायकल देखील रास्त्याच्या कडेला टाकून दिल्याचे दिसत आहे.

कसे झाले अपहरण?

मंगळवारी रात्रीचे जेवण झाल्यानंतर सुनील तुपे अपला मुलाचा चैत्रन्यसह (७ वर्षे) फिरण्यासाठी घराबाहेर पडले होते. सुनील पुढे

संत तुकाराम महाराजांच्या वंशजाने केली आत्महत्या

देव : संत तुकाराम महाराज यांचे अकरावे वंशज प्रसिद्ध व्याख्याते ही भक्त पायाण शिरीष महाराज मोरे यांनी आत्महत्या केली. शिरीष महाराज यांनी गाहत्या घरी गळफक्स लावू घेतला. शिरीष महाराज मोरे यांचे पार्थिव पोलिसांनी शवविच्छेदनासाठी शासकीय रुग्णालयात पाठवले आहे. संचायाची चार वाजता शिरीष महाराजांच्या पार्थिवावर देहू गवावातील वैकुंठ स्मशानभूमीत अंत्यंसंस्करण.

शिरीष महाराज यांचे लग्न ठाले होते. टिळ्याचा कार्यक्रम झाला होता. यामुळे त्यांनी टोकाचे पाऊल का उचलले यावरुन चौंला उधाण आले आहे. पोलिसांनी आणि मोरे कुंदुंबाने नागरिकांना अफवांवर विश्वास ठेवू नका असे आवाहन केले आहे. आत्महत्यप्रकरणी पोलीस तपास सुरु आहे. शिरीष महाराजांची कृती देहकांसाठी आणि मोरे कुंदुंबाची धार्मिक अथांगिक आणि कौटुंबिकांची धार्मिक अथांगिक आणि आपांवर विश्वास ठेवू नका, पोलीस अपासाठी अफवांवर विश्वास ठेवू नका, सदस्य स्माळाले. ज्याच्या कपाळी नाही ठिक्का, त्याच्याकडून खेरेदी करणे टाळा; असे आवाहन शिरीष महाराज मोरे यांनी काही काळापूर्वी केले होते.

म्हैसमाळ येथील गिरजा देवी यात्रेची जय्यत तयारी सुरु

खुलताबाद (अटल संकेत प्रतिनिधी)

खुलताबाद तालुक्यातील मराठवाड्याचं महाबळेश्वर म्हणून ओळख असलेल्या म्हैसमाळ येथे पुरातन कालीन गिरजा देवी मंदिर.

अमुन, सालाबादा प्रमाणे या

ठिकाणी माघ पोर्णिमेनिमित्त

यात्रा भरते, तीन दिवस

चालणाराया या यात्रेत राज्य

भरातुन लभाणी समाज

दर्शनासाठी होती लावतो.

म्हैसमाळ येथील यंदाच्या

माघ पोर्णिमेनिमित्त भरातुन

यात्रेची सुरुवात बुधवार

(दि. १२) पासून गिरजा

देवीचे अलंकार वस्त्र

चढविणे, महापुजा रात्री काठीची मिरवणुक

झाल्यानंतर शुक्रवारी (दि. १५) महा अभिषेक

व महाप्रसादाने यांत्रेची सांगता होणारे

आहे. या यात्रे निमित्त रेवड्याची दुकाने मोर्द्या प्रमाणात येतात, त्याच बोरोव कटली,

उपहारगृहे यांची संडग्याही मोठी असते, या यात्रेची जय्यत तयारी गिरजा मंदिर विश्वस समितीचे अध्यक्ष तथा हात्सीलदार स्वरूप

कंकाळ यांच्या मार्गदर्शनाखाली ग्रामांचायतीच्या समन्वयातुन सुरु आहे.

म्हैसमाळ येथील गिरजा देवीच्या माघ पोर्णिमेनिमित्त भरातुन लभाणी समाज

दर्शनासाठी होती लावतो.

म्हैसमाळ येथील यंदाच्या

माघ पोर्णिमेनिमित्त भरातुन

यात्रेची सुरुवात बुधवार

(दि. १२) पासून गिरजा

देवीचे अलंकार वस्त्र

चढविणे, महापुजा रात्री काठीची मिरवणुक

झाल्यानंतर शुक्रवारी (दि. १५) महा अभिषेक

व महाप्रसादाने यांत्रेची सांगता होणारे

आला अमुन, प्रसाद गर्भगृहासह मंदिरासमोर

दिमाखदार स्वरूपातील सभापंडप यामुळे

भाविकांचे दर्शन सुरु होत आहे.

मंदिराचा जिर्णोद्धार करण्यात

आला अमुन, प्रसाद गर्भगृहासह मंदिरासमोर

दिमाखदार स्वरूपातील सभापंडप यामुळे

भाविकांचे दर्शन सुरु होत आहे.

मंदिराचा जिर्णोद्धार करण्यात

आला अमुन, प्रसाद गर्भगृहासह मंदिरासमोर

दिमाखदार स्वरूपातील सभापंडप यामुळे

भाविकांचे दर्शन सुरु होत आहे.

मंदिराचा जिर्णोद्धार करण्यात

आला अमुन, प्रसाद गर्भगृहासह मंदिरासमोर

दिमाखदार स्वरूपातील सभापंडप यामुळे

भाविकांचे दर्शन सुरु होत आहे.

मंदिराचा जिर्णोद्धार करण्यात

आला अमुन, प्रसाद गर्भगृहासह मंदिरासमोर

दिमाखदार स्वरूपातील सभापंडप यामुळे

भाविकांचे दर्शन सुरु होत आहे.

मंदिराचा जिर्णोद्धार करण्यात

आला अमुन, प्रसाद गर्भगृहासह मंदिरासमोर

दिमाखदार स्वरूपातील सभापंडप यामुळे

भाविकांचे दर्शन सुरु होत आहे.

मंदिराचा जिर्णोद्धार करण्यात

आला अमुन, प्रसाद गर्भगृहासह मंदिरासमोर

दिमाखदार स्वरूपातील सभापंडप यामुळे

भाविकांचे दर्शन सुरु होत आहे.

मंदिराचा जिर्णोद्धार करण्यात

आला अमुन, प्रसाद गर्भगृहासह मंदिरासमोर

दिमाखदार स्वरूपातील सभापंडप यामुळे

भाविकांचे दर्शन सुरु होत आहे.

मंदिराचा जिर्णोद्धार करण्यात

आला अमुन, प्रसाद गर्भगृहासह मंदिरासमोर

दिमाखदार स्वरूपातील सभापंडप यामुळे

भाविकांचे दर्शन सुरु होत आहे.

मंदिराचा जिर्णोद्धार करण्यात

आला अमुन, प्रसाद गर्भगृहासह मंदिरासमोर

दिमाखदार स्वरूपातील सभापंडप यामुळे

भाविकांचे दर्शन सुरु होत आहे.

मंदिराचा जिर्णोद्धार करण्यात

आला अमुन, प्रसाद गर्भगृहासह मंदिरासमोर

दिमाखदार स्वरूपातील सभापंडप यामुळे

भाविकांचे दर्शन सु

कुस्तीची लक्तरे वेशीवर

म हाराष्ट्राच्या आदर्श संस्कृतीची आणि कुस्ती
या मानाच्या खेळाची लक्तरे वेशीवर टागली
गेली आहेत. महाराष्ट्राच्या भूमीत अनेक रत्नांनी
त्यांच्या क्षेत्रामध्ये 'न भूतो न भविष्यति' कामगिरी करून
राज्याची मान उंचावली आहे. रविवारी अहिल्यानगर येथे
राज्य कुस्तीगीर संघ आणि जिल्हा कुस्तीगीर संघाच्या
संयुक्त विद्यमाने ६७ वी महाराष्ट्र केसरी स्पर्धा पार
पडली. परंतु, अंतिम सामन्यात निकालावरून सोलापूरच्या
महिंद्र गायकवाड याने केलेला राडा आणि तत्पूर्वी
झालेल्या उपान्त्य सामन्यात नांदेंडचा डबल महाराष्ट्र
केसरी शिवाराज राक्षे याने पंच दत्ता माने यांची कॉलर
पकडत केलेला लत्ताप्रहार हे दोन्ही प्रसंग निश्चितच
लांच्छनास्पद होते. या दोन कुस्तीगीरांची वर्तणूक
खरोखरच चिंता वाढवणारी आहे. मानाच्या आणि
प्रतिष्ठेच्या समजल्या जाणाऱ्या या स्पर्धेमध्ये असा प्रकार
कधीच घडला नव्हता. अंतिम फेरीचा सामना झाल्यानंतर
वरील घटनांचा निषेध करीत स्पर्धेतील पंचांनी मैदानावर
ठिय्या देऊन आंदोलन केले. साहजिकच महाराष्ट्र राज्य
कुस्तीगीर संघाने दोन्ही मल्लांवर निलंबनाची कारवाई
केली. स्पर्धेसाठी सलग चार दिवस पंच म्हणून १०५
जण कार्यरत होते. रविवारी झालेल्या राड्या प्रकरणी
महाराष्ट्राचा डबल केसरी चंद्रहार पाटील यांनी वादग्रस्त
विधान केले आहे. शिवाराजने लाथ घातली ही चूकच
झाली. त्याएवजी शिवाराजने पंचांना गोळ्याच घालायला
हव्या होत्या, अशी संतप्त भावना चंद्रहार पाटील यांनी
व्यक्त केली. कुस्तीगिराची पंथरा-वीस वर्षांची तपश्चर्या

अशा एका निर्णयाने आयुष्य उद्धवस्त करणारी ठरू शकते. खेरे तर हे प्रकरण अधिक कौशल्याने हाताळता आले असते. अंतिम दिनी कुस्तीगीर संघाचे महत्वाचे पदाधिकारी उपस्थित असताना आणि उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांच्या समोरच हा सारा लाजिरवाणा प्रसंग झाला. एकंदरीत परिस्थिती पाहिली असता कुस्तीगीर, पंच या सान्यांचेच प्रथमदर्शनी काही ना काही चुकल्याचे स्पष्टपणे दिसत आहे. शिवराज राक्षे याने रिब्बू दाखवण्याची केलेली मागणी मान्य करायला काहीच हरकत नव्हती. एखाद्या स्पर्धकाने आक्षेप घेतल्यानंतर पंच निकाल देऊ शकत नाहीत. हा जर नियम असेल तर या नियमाचे उल्लंघन कोणी केले. याचीही चौकशी होणे आवश्यक आहे. राक्षे याने केलेली कृती राक्षसी स्वरुपाचीच आहे. या सान्या गदारोळानंतर कुस्ती क्षेत्रातील अनेक अभ्यासकांनी कुस्तीमध्ये राजकारण आणि फिक्सिंग झाल्याचा आरोप केला आहे. असाच आरोप यापूर्वी क्रिकेटमध्येदेखील झाला होता. त्यावेळी श्रीनाथ या गोलंदाजाची कारकिर्द उद्धवस्त झाली होती. ऑलिम्पिक स्पर्धेवेळीदेखील फोगट या महिला कुस्तीपटूबाबत प्रचंड वाद झाला होता. महाराष्ट्र केसरी स्पर्धेला लाभलेली वादाची किनार निश्चितच भूषणावह नाही. कुस्तीला पुन्हा सन्मान मिळवून देण्यासाठी सर्वांनीच प्रयत्न करायला हवेत.

कर्नाक रेल्वे उड्डाणपूल : अडचर्णीवर मात केले काम, आयुक्तांनी केला

अभियंत्यांचा सत्कार

मुंबई : मशीद बंदर रेल्वे स्थानकापासून काही अंतरावर असलेला व पी. डि'मेलो मार्गाला जोडणा-या कर्नाक रेल्वे उड्हाणपूल प्रकल्पातील दोन तुळ्या (गर्डर) रेल्वे भागात सरकविण्याची कार्यवाही यशस्वीरित्या पूर्ण केल्याबद्दल महानगरपालिकेच्या पूल विभागातील अभियंत्यांचा म हानगरपालिका आयुक्त तथा प्रशासक भूषण गगराणी यांच्या हस्ते प्रशस्तिपत्र प्रदान करून सत्कार करण्यात आला. कर्नाक रेल्वे उड्हाणपूल उभारणी कामात महानगरपालिकेच्या वतीने रेल्वे प्रशासनासोबत समन्वय साधण्यामध्ये महत्वाची भूमिका बजावणारे उपरमुख अभियंता (पूल) राजेश मुळे, कार्यकारी अभियंता (पूल) (निवृत्त) सखाराम जाधव, सहायक अभियंता कुणाल वैद्य, दुर्यम अभियंता अभिषेक देवळेकर यांचा सत्कारार्थीमध्ये समावेश आहे. मुंबई महानगराच्या विकासात अभियंत्यांची कामगिरी अभिमानास्पद असल्याचे गगराणी यांनी यावेळी नमद केले.

या सत्काराप्रसंगी बृहन्मुंबई महानगरपालिका आयुक्त तथा प्रशासक श्री. भूषण गगराणी म्हणाले की, मुंबई महानगराच्या विकासात अभियंत्यांचे महत्त्वपूर्ण योगदान आहे. मुंबईकरांचा प्रवास अडथळाविरहित आणि सुखकर करणारे पूल, रस्ते विभागातील अभियंता, कर्मचारी - अधिकारी म्हणजे म हानगरपालिकेचा कणा आहे. मुंबईच्या भौगोलिक परिस्थितीत दैनंदिन कामकाज करणे आव्हानात्मक आहे. अनेक अडचणी आणि आव्हानांवर मात करत अभियंते कामकाज यशस्वीपणे करत आहेत, असे उद्ग्राह श्री. गगराणी यांनी व्यक्त केले. अतिरिक्त महानगरपालिका आयुक्त (प्रकल्प) अभिजीत बांगर, विशेष कार्य अधिकारी (महानगरपालिका आयुक्तांचे कार्यालय) चंद्रशेखर चोरे, प्रमुख अभियंता (पूल) उत्तम श्रोते यावेळी उपस्थित होते. दक्षिण मुंबईत छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनस, मशीद बंदर आणि मोहम्मद अली मार्ग परिसरातील वाहतुकीसाठी कर्नाक पूल महत्त्वाचा आहे. लोकमान्य टिळक मार्गावरील कर्नाक पूल धोकादायक झाल्यामुळे बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने या पुलाच्या पुनर्बाध्याची काम हाती घेतले आहे. या प्रकल्प अंतर्गत ५५० मेट्रिक टन वजनाची दक्षिण बाजूची लोखंडी तुळई दिनांक १९ ऑक्टोबर २०२४ रोजी आणि उत्तर बाजूची लोखंडी तुळई दिनांक २६ ते ३० जानेवारी २०२५ रोजी रेल्वे भागात सरकविण्याची कार्यवाही यशस्वीरित्या पूर्ण करण्यात आली आहे.

करुणामूर्ती माता रमाइ !

भि कू धुत्रे यांची मुलगी रमा व सुभेदरांची
रामजी सकपाळ यांचे पुत्र भीमराव यांचाचा
विवाह मुंबईतील भायखळा भाजीमंडीमध्ये
झाला. त्यावेळी रमा ९ वर्षांची व भीम
राव १४ वर्षांची असतांना त्यावेळी बालविवाहाची
प्रथा समाजात रुढ होती. समाजाने देखील मान्यता
दिली होती. विवाह अत्यंत साध्या पद्धतीने पार
पडला. रमा लहान असतांनाच आई व वडीलांचे
छत्र हरपले होते. तेज्हा रमाच्या कोवळया मनावर
आघात झाला. परिस्थिती देखील बेताचीच होती.
मामा व काकांनी चार भावंडांचा सांभाळ केला,
लग्नाला पुढाकार देखील त्यांनीची घेतला. सागराची
अथांगता, सुर्यांची तेज, चंद्राची शितलता, पाण्याची
निर्मलता, वृक्षाची सावली, कस्तूरीचा सुगंध आणि
अमृताची गांडी म्हणजे रमाई. आई ही व्यक्ति
असते, त्यापेक्षाही एक वृत्ती असते. आश्वस्त
करणारी शक्ति असते, तिच्यात पुण्यसंचय आणि
अध्यात्मकता ठासून भरलेली असते. सोसण्याने
माणूस खंगत नाही. खंगत नाही आणि कणखर
बनतो. आपल्या सहनसीमेचा अंदाज आपल्यालाच
नसतो. त्या दुःखाचा आवंदा गिळत होत्या पण
कधीच हतबल, हताश, हिरमुसल्या नाहीत. इतक्या
सोज्ज्वल व शांत स्वाभावाच्या रमाई होत्या. इतकी
करारी बान्याची माता आजवर बघण्यात आलीच
नाही. संवेदनाचा ओलावा हेच नात्याचं बलस्थान
असते, हे आपणांस रमाईत आढळते.

भीम आम्हा शेषितांच्या मायेचा पदर
तू त्या पदराची सोनेरी किनार गं रमाई !
भीम वणवा जुल्मी व्यवस्था जाळणारा
तू त्या वणव्याची ठिणगी गं रमाई
भीम जरी जगी ओळख भारताची
तुड्या बीणा भीम अधुरा गं रमाई !
अत्यंत हालाकीचे दिवस काढणारी माता रमाईने
अनेक निधन जवळून बघितले. प्रत्येक निधनाने ती
ही थोडी-थोडी मेल्यागत पण त्या खचल्या नाहीत,
बेडर झाल्यात. मरण म्हणजे काय ? कळत नव्हते,
त्या बाल वयात आई वडिलांचा मृत्यू. १९१३ साली
रामजी सुभेदरांचा मृत्यू, १९१४ ते १९१७ दरम्यान
रमेशचा मृत्यू, बाबाच्या सावत्र आई जिजाबाईचा
मृत्यू, पाठीपाठ मुलगी इंदू, बाबासाहेबाचा मोठा
भाऊ आनंदराव व आनंदरावचा मुलगा गंगाधरचा
मृत्यू. १९२१ ला बाबासाहेबांचा मुलगा बाळ
गंगाधर व १९२६ मध्ये राजरत्नचा मृत्यू पाहिला.
बाबासाहेबांच्या शिक्षणात व्यत्यय येऊ नये म्हणून
त्यांना कळविले नाही. परदेशात जाऊन ज्ञानसाधना
करणाऱ्या बाबासाहेबांना मात्र रमाईने कधी आपल्या
दुःखाची झळ पोहचू दिली नाही. पती परदेशात
शिक्षणासाठी गेले, रमाई एकटूया पडल्या.

दादर माहाम पयत जात असत बारस्ट्राचा पत्ना

शेण वेचते म्हणून लोकं नावे ठेवतील, या भितीं
त्या पहाटे सूर्योदयापूर्वी व रात्री ८ नंतर गोवच्य
थापायला वरळीला जात असंत, मुलांसाठी उपास
करत असंत. बाबासाहेबार्शिवाय दुसरा कूणी
पाठराखा नव्हता, त्यामुळे त्यांना उपरोक्त उपक्रम
करावाच लागला. पोटाची खडगी भरणे गरजेचे
होत. दोन वेळचं जेवन सुधा नशीबी नव्हतं
इतके कष्ट रमाईने सोसले. त्याची आच मुलांना
सुधा लागू दिली नाही. १९२३ साली बाबासाहेब
लंडनला गेले होते, त्यावेळी रमाईची खूप वाताहात
होत होती. ती टुष्काळांच्या आगीत होरपळत होतील
बाबासाहेबांच्या कार्यकर्त्यांना रमाईचे हाल पहावत
नाहीत. त्यांनी काही पैसे जमा केले. व ते पैसे
रमाईला देऊ केले. तिने त्यांच्या
भावनांचा आदर केला पण ते पैसे
घेतले नाहीत. स्वाभिमानी पतीची
ती स्वाभिमानी पत्नी जिदीने दुःख
खांशी अडचणीशी गरिबीशी
भांडत होती, तरी पण त्या
खचल्या नाहीत. मृत्युसंत्र दुःख,
त्याग, समजूतदारपणा, कारुण्य,
उदंड मानवता व प्रेरणास्थान
म्हणजे रमाई!

बाबासाहेब आणि रमाई दादरच्या राजगृह बंगलन्यावर राहत होते. त्यावेळी एकदा अचानक बाबासाहेबांना परदेशी काही कामा निमित्त जायचे होते, पण रमाईला एकटी घरामध्ये कसे ठेवायचे म्हणून बाबासाहेबांनी धारवाडच्या वराळे मित्राकडे रमाईला पाठवले व काही दिवस तिकडेच राहायले सांगितले. वराळे काका धारवाड मध्ये लहान मुळांचे वस्तीगृह चालवत असत. त्या वस्तीगृहाच्या आवारात अनेक लहान मुले खेळायला येते असत. एकदा अचानक दोन दिवस ती लहान मुले खेळायलाच आली नाही. म्हणून रमाईनी वराळे काकांना विचारले, दोन दिवस झाली ही मुले कुठे गेली आहेत खेळायला आवारात कां आली नाही. त्यावेळी वराळे म्हणाले, ती लहान मुले दोन दिवसापासून उपाशी आहेत. कारण वस्तीगृहाला जे अन्नधान्याचे अनुदान महिन्याला मिळायचे ते अजून मिळालेले नाही. ते मिळायला अजून तीन दिवस लागतील. अजून तीन दिवस ही मुले उपाशीच्या राहणार आहेत. त्यामुळे ती खेळायला बाहेर आली नाहीत. ते रमाईला कंठ दाटून सांगत असतांना रमाई लगेच आपल्या खोली मध्ये गेल्या आणि रड बसल्या त्यांनाही ते दुख सोसवेणा . कपाटातला सोनं ठेवलेला डबा आणि आपल्या हातातील सोन्याच्या बांगड्या काढून वराळे यांच्याकडे देऊन म्हणाल्या, झतुम्ही ह्या बांगड्य

कार्तिक
मा. १९९१

लागले. त्याच वेळी र
इने आपल्या निष्ठेने, त्यागाने आणि कष्टाने स्वरूप
च्या संसाराचा गाडा हाकलून बाबासाहेबांना ध्येय
गाठण्यासाठी मदत करत होती. डॉ. बाबासाहेब
परदेशातून शिक्षण घेऊन मुंबईला आले असत
त्यांच्या स्वागताला सर्व आंबेडकरी समाज
त्यांना मानणारा चाहता वर्ग मुंबई बंदरात आला
साहेबांचे स्वागत बघण्यासाठी माईला सुधा जाय
होते. परंतु, नेसण्यासाठी चांगली साडी नव्हती तेव्हा
त्यांनी छत्रपती शाहू महाराजांनी बाबासाहेबांच्या
सत्कारप्रसंगी दिलेला भरजी फेटा नेसुन
बाबासाहेबांच्या स्वागतासाठी आल्या. ते बोटीतून
उतरताच जनासागर उफाळून आला, त्यांच्या
जयजयकाराने बंदर दुमदुमून गेले. अनेकजण त्यांना
भेटत होते, हस्तांदोलन करीत होते.

रमाईनी अड्हिवीस वर्षे बाबासाहेब आंबेडकरी
यांना साथ दिली. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या
अध्ययनात व्यव्यय येऊ नव्ये म्हणून त्या राजगृहाच्या
प्रवेशद्वारावर तासनतास बसून राहीयच्या
बाबासाहेबांना कोणी भेटायला आल्याव
त्यांच्याशी तितक्याच अदवीने वागत, साहेब

पुस्तकाच्या कोंडाळ्यात आहेत, नंतर भेटा.झ असे म्हणत. आलेल्याची रवानगी करताना त्याचे नाव, गाव, कामाचे स्वरूप, पुन्हा कधी येणार आहात, हे सारे एका नोंदवीही टिप्पण्यास संगमत, इतकी ती त्यांना जोपासत होती. हळवं मन मितभाषी अत्यंत स्वाभिमानी अशा रमाई होत्या. साहेबांसाठी जिवाचं रान करणारी रमाई त्यांना कसलीही इजा होणार नाही यासाठी धडपडणारी रमाई !

रमाईचं शरीर काबाड कष्टने पोखरून खंगून गेलं

रेनाइच रसायन काबिल कट्टन पाखरुल खुन गत होतं, रमाईचा आजार बळावला होता. बाबासाहेबांनी सर्व नामांकित डॉक्टरांना पाचारण केले. पण अंगात त्राण नसल्यामुळे त्या बोलू शकत नव्हत्या. बाबासाहेबांच्या आग्रहामुळे रमाई थोडी कॉफी किंवा मोसंबीचा रस पीत असत. त्यांचा आजार काही केल्या बरा होत नव्हता. बाबासाहेबांना दुःख अनावर होत होतं. अस्वस्थ्यपणा जाणवत होता, ते काहीच बोलू शकत नव्हते, निमूटपणे रमाई कडे बघत होते. दादरच्या राजगृहासमोर लाखो लोक जमले होते. यशवंताबोरेर दीनांना पोरका करणारा दिवस उजाडला. २७ मे १९३५ रोजी सकाळी ९ वाजता रमाईची प्राण ज्योत मावळली. सर्व परिसर आकांतात बुडला. कोट्यवधी रंजल्या गांजल्याची रमाई माता त्यांना अंतरली होती. दुपारी २ वाजता रमाईची प्रेतयात्रा वरळी स्मशानकडे निघाली. आम्हा दुगावली मायेची सावुली. निर्वाण पावली आमची रमाई माझली. पहाडासारखे बाबासाहेब ढासाढसा रडले. जवळ जवळ तीस वर्षांच्या संसारात प्रेमाने व धैयीनि भक्तम सोबत देणाऱ्या रमाबाई मध्येच अचानक सोडून न परतीच्या वाटेने कायम च्या दूर निघून गेल्या त्यामुळे बाबासाहेब आपल्या

संसारात अगदी एकाकी पडले.
बाबासाहेब आंबेडकरांचे रमाबाईवर निस्सीम
प्रेम होते. तिचे कष्ट पाहून त्यांचे मन तुटायचे. त्यांनी
आपल्या रामूला पाठवलेल्या पत्रात त्याच्या या भावना
प्रतिबिबित व्हायच्या. ‘थॅट्टूस ऑन पाकिस्तान’ हा
आपला ग्रंथ बाबासाहेबांनी आपल्या ‘प्रिय राम’
ला अर्पण केला. अर्पणपत्रिकेत बाबासाहेबांनी
लिहिले आहे की, ‘तिच्या हृदयाचा चांगुलपणा,
मनाची कुलीनत आणि शीलाच्या पावित्रासह तिचे
शालीन मनोधैर्यनी माझ्याबोरोबर दुःख सोसंण्याची
तिची तयारी अशा दिवसांत तिने मला दाखविली-
जेव्हा मी नशिबाने लादलेला मित्रविरहित काळ
चिंतेसह कंठीत होतो. या बिकट परिस्थितीत साथ
देणाऱ्या रामूच्या आठवर्षीत कोरलेले हे प्रतीक...’
आपल्या पत्नीबद्दलच्या भावना बाबासाहेबांच्या या
अर्पणपत्रिकेतून व्यक्त झाल्या आहेत. आजच्या दिनी
त्यागमूर्ती माता रमाईच्या १२७ व्या जयंती निमीत्त
विनम अभियात्र !

- प्रविण बागडे, नागपूर
भ्रमणध्वनी : ९९२३६२०९९९

माई रमाईः बाबासाहेबांची सावलीच!

(७-१४ फेब्रुवारी: माता रमाई
आंबेडकर जयंती सप्ताह विशेष)

भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब तहानभूक विसरून पुस्तक वाचनात दंग असत. एकदा जेवणाची वेळ झाली असता रमाईनी त्यांच्यापुढे जेवणाचे ताट ठेवले. साहेबांचे जेवण आटोपले असेल वाढून ताट उचलण्यासाठी त्या खोलीत जरा वेळानेच गेल्या, मात्र ताट तसेच उघडे. न राहून मार्झीनी त्यातल्या एका पुस्तकाचे पान उघडले आणि म्हणाल्या- या पुस्तकात नवऱ्याने आपल्या बायकोशी कसे वागावे, कुटुंबाशी कसे वागावे हे लिहिले असेल तेवढे भला वाचून दाखवा. डॉ.बाबासाहेब म्हणतात- अगं वेडे, नवऱ्यान संगमा कृपा कृपायाजा ते काढी प्राप्तवात तिळिनेव

असत. त्यांना छातीचा त्रास होता. रमाई लहान असतानाच त्यांच्या आईचे आजारपणाने निधन झाले. आईच्या जाण्याने कोवळ्या रमाईच्या मनाव आघात झाला. धाकटी बहिण गौरा व भाऊ शंकर अजाण होते. काही दिवसात वडील भिकूजी यांचेह निधन झाले. पुढे वलंगकर काका व गोविंदपुरकर मामा मुलांना घेऊन मुंबईला भायखळा मार्केटच्या चाळीत रहायला गेले. महामानव डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे जीवन घडविण्यात रमाईचा सिंहाच वाटा आहे. रमाई म्हणजे

बाबासाहेबांची सावलीच
होती. त्यांनी आपले जीवन
बाबासाहेबांच्या कार्याप्रती
समर्पित केले नसते तर
बाबासाहेबांना शून्यातून जग
निर्माण करता आले नसते, हे
नाकारता येत नाही. मुंबईतील
भायखळा मार्केटमधील मासठी
बाजार येथे बुधवार दि.४
एप्रिल १९०६ रोजी त्यांचे भीम
रावांसोबत लग्घ झाले. त्यांच्या
जीवनाच्या अनेक हृदयदायक
घटना सांगता येतील. एका
प्रसंगी बाबासाहेबांच्या सत्कार
समारंभात माईना नेसायला लुगडे नव्हते. तेज्हा
त्यांनी बाबासाहेबांचा फेटा लुगडे म्हणून घातला.
गरिबीची केवढी मोठी शोकांतिका! पण रसाईच्या
त्यागामुळे आज देशातील लाखो महिलांचे जीवनच

विश्वरत्न डॉ. बाबासाहेबांच्या जीवनातील प्रत्येक संकटात माता रमाई संघर्षरत राहिल्या, हे सर्वश्रुत आहे. त्यांनी आपल्या वैवाहिक जीवनात अत्यंत हालअपेणा, दुःख, गरिबी सोसत त्यांवर मात केली. बाबासाहेबांपर्यंत दुःखाची झळ पोहचू दिली नाही. आपल्या संसारात आदर्श पत्नी, सून, माता या भूमिका त्यांनी अपार कष्टाने पार पाडल्या. कधी तक्रार नाही की कुठे त्याची वाच्यता नाही. अथांग दुःखाचे कधी भांडवल केले नाही. घरातील आर्थिक संकटाचा कोणासही थांगपत्ता लागू दिला नाही. एका मातेसाठी तिचा मुलगा मृत्यु पावणे यासारखे जगात दुसरे दुःख नाही. त्यांचे तर एकापाठोपाठ तीन मुलगे आणि एक मुलगी औषधपाण्याविना तडफडून दगावले. म्हणूनच माईच्या त्यागाची थोरवी गाताना कवी यशवंत मनोहर म्हणतात - रमाई मातृत्वाचे महाकाव्यच होय, जीवनाचा तो एक संपूर्ण दुःखाशय होता. ही प्रेरणादायी माहिती श्री. एन. कृष्णकुमार, से.नि. अध्यापक यांच्या शब्दात... संपादक

बदलून गेले आहे. माई संसारात रमल्या, परंतु भीमराव पुस्तकांत समले. डॉ. बाबासाहेब व माता रमाई राजगृहात राहत असताना बाबासाहेबांना अचानक विदेशात जावे लागत होते. बाबासाहेबांन धारवाढच्या वराळे या आपल्या मित्राकडे काही दिवसासाठी माईना पाठविले. वराळे काका लहान मुलांचे वसतिगृह चालवित होते. त्यांच्या आवारात लहान मुले नेहमी खेळायला येत असत. दोन-चार दिवसांत माईना त्या लहान मुलांचा लळा लागला.

दिसली नाहीत, म्हणून माईनी काकांच विचारले. काका म्हणाले की मुले तीन दिवसांपासून उपाशी आहेत. वसतिगृहाला अन्नधान्यासाठी मिळणी अनुदान अजून मिळालेले नाही. हे सांगताना वराळे काकाचा कंठ दाटून आला. तत्काणी रमाईने कपाटातील डब्बातील सोन्याच्या बांगड्या वराळे काकांना दिल्या आणि म्हणाल्या, या बांगड्या विका किंवा गहाण ठेवा, पण मुलांच्या जेवणाची त्वरित सोय करा. यावर बाबासाहेब काय म्हणती याचा त्यांनी क्षणभरही विचार केला नाही. सोन्याच्या मल्यापेक्षा त्यांच्या

मनातील मुलांप्रती करुणा भौल्यवान ठरली.
अशिक्षित असूनही बाबासाहेबांच्या कर्तृत्वाला
साजेशी व स्वतंत्रपणे निर्णय घेण्याची क्षमता
माईत होती. कष्ट, त्याग, संघर्ष, मातृत्व, प्रेम हे

सर्व गुण त्यांच्यात असल्यामुळे बाबासाहेबांचे
त्यांच्यावर निस्सीम प्रेम होते. मार्ईच्या त्यागाविषयी
डॉ.बाबासाहेब बहिष्कृत भारतमध्ये लिहितात-
आपण परदेशी असतांना रात्रंदिवस जिने प्रपंचाची
काळजी वाहिली व जिला ती अजूनही करावी
लागत आहे. मी स्वदेशी परत आल्यावर माझ्या
विपन्नावस्थेत गवताचे भारे स्वतःच्या डोक्यावर
वाहण्यातही जिने मागेपुढे पाहिले नाही, अशा
अत्यंत ममताळू, सुशील व पूज्य स्त्रीच्या
सहवासात दिवसाच्या चोवीस तासातून अर्धा
तासही मला घालविता येत नाही. बाबासाहेबांनी
व्यक्त केलेली ही खंत मन हेलावून टाकते. सन
१९४०मध्ये लिहिलेला थॉट्स औन पाकिस्तान
हा ग्रंथ बाबासाहेबांनी माईना अर्पण केला आहे.
अर्पणपत्रिकेत ते लिहितात- हृदयाचा चांगुलपणा,
मनाचा मोठेपणा, चारित्र्याचे शुद्धत्व आणि
याशिवाय त्याकाळी कोणी मित्र नसलेल्या दिवसात
आमच्या वाटद्यास आलेले दारिद्र्य आणि विवरना
मनोधैयीनि व तत्परतेने सहन करण्याची जिने तयारी
दर्शाविली त्या रामूझदूल कृतज्ञता व्यक्त करण्यासाठी
हा ग्रंथ मी तिला अर्पण केला आहे. विश्वरत्न
डॉ.बाबासाहेबांच्या जीवनात अत्यंत कठीण
काळात स्मार्जित त्यांना खंबीरपणे साथ दिल्यामुळे च
अस्पृश्यांचे कैवारी डॉ.बाबासाहेबांना आपल्या
कोठूयवधी अस्पृश्य बांधवांचे जीवन फुलविता
आले. दि. २७ मे १९३५ रोजी जगन्माता रमाईचे
मुंबई येथे दुःखद निर्वाण झाले.

!! माता रमाइ जयता नामत्त त्याना व
त्यांच्या अपूर्व त्यागाला विनम्र अभिवादन !!

